

בש"פ 5008/17 - מדינת ישראל נגד יצחק אברג'יל, אברהם (אבי) רוחן, מרדכי יאיר חסין, שמעון סבח, עופר בודהנה, י ל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5008/17

כבוד השופטת א' חיות
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

1. יצחק אברג'יל
2. אברהם (אבי) רוחן
3. מרדכי יאיר חסין
4. שמעון סבח
5. עופר בודהנה
6. י ל

המשיבים:

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין
הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

י"א בתמוז התשע"ז (5.7.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד עידית פרג'ון; עו"ד שרון הר-ציון

בשם המבקשת:

עו"ד שמשון וייס

בשם המשיב 1:

עו"ד אבי כהן

בשם המשיב 2:

עו"ד גלאון קפלינסקי; עו"ד ליגל יחזקאל

בשם המשיב 4:

עמוד 1

בשם המשיב 5: עו"ד אליה בניה

בשם המשיב 6: עו"ד אהרון רוזה

החלטה

בקשה להארכת מעצרים של המשיבים 4-6 לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 ב-150 ימים מיום 7.7.2017 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 24984-07-15, לפי המוקדם.

1. ביום 13.7.2015 הוגש נגד המשיבים 4-6 (להלן: המשיבים ו-סבח, בוהדנה ולבהתאמה), יחד עם נאשמים נוספים, כתב אישום המייחס להם שורה של עבירות במסגרת ארגון פשיעה בינלאומי (להלן: הארגון) בפרשה שזכתה לכינוי "פרשה 512". פרטי האישומים תוארו בהרחבה בהחלטתה של השופטת ברק-ארז מיום 28.11.2016 (בש"פ 8806/16), ועל כן נעמוד בתמצית על פרטיהם של שני האישומים המיוחסים למשיבים. על פי הנטען באישום השלישי סבח ו-4 נאשמים נוספים היו מעורבים בניסיון לרצוח את זאב רוזנשטיין (להלן: רוזנשטיין) באמצעות מטען רב עוצמה שהוטמן ברכב אשר עמד בסמוך למשרדו בתל-אביב. בגין אישום זה יוחסו לסבח עבירה של ניסיון לרצח במסגרת ארגון פשיעה ועבירות אלימות נוספות. האישום הרביעי נסב על ניסיון התנקשות נוסף ברוזנשטיין באמצעות הפעלת מטען חבלה בבניין שבו מצוי עסק להמרת מטבע ('צ'ינג') ברחוב יהודה הלוי בתל-אביב. כתוצאה מהפעלת המטען נהרגו שלושה אנשים ו-51 אנשים נוספים נפצעו. בגין אישום זה יוחסו לסבח, בוהדנה ול 3 עבירות רצח ועבירות נוספות, כמפורט בכתב האישום.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום עתרה המדינה למעצרים של המשיבים עד תום ההליכים נגדם ובית המשפט המחוזי נעתר בהחלטות שונות לבקשה. ערר שהגיש סבח על החלטת המעצר בעניינו נדחה (בש"פ 4398/16) ונקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית המקימה סיכוי סביר להרשעתו בעבירות נושא האישום הרביעי. עוד נקבע כי בהתחשב בחומרת מעשיו ובעברו הפלילי המכביד, אין ספק כי קמה עילת מעצר בעניינו. בית המשפט דחה את טענת האפליה מול נאשמים אחרים שהעלה סבח ובכל הנוגע לטענתו כי מקומו בארגון הפשיעה היה שולי נקבע כי:

בית המשפט המחוזי קבע מפורשות כי מעורבותו של העורר [סבח] "רחוקה מלהיות שולית או מינורית" ... מסקנה זו אף עולה מעיון בחומר הראיות שהוגש לפני. ודוק, בעניין מוגרבי אכן נקבע ביחס לנאשמים השונים כי "אין להתייחס לכל המשיבים כמקשה אחת ללא הבחנה ביניהם". עם זאת, נעשית הבחנה בין מי שניהלו "מגעים ספורים עם הארגון, מבלי שהשתלבו בו באופן רציף" לבין מי שאמנם הועסקו בעבודות "שעל פי ההיררכיה הפנימית בארגון היו במדרג הנמוך (נהגים, בלדרים, מחלקי מנות, מוכרים ו'בשלנים')". אך עם זאת "עבדו בארגונים באופן קבוע ובמשך פרקי זמן לא מבוטלים" כך שהם "בחרו בעבריינות זו כדרך חיים". אף אם נניח כי הצדק עם העורר בכל הנוגע למעמדו הזוטר בארגון הפשיעה, הרי שנדמה כי למרבה הצער הוא אכן בחר בעבריינות "כדרך חיים", שהרי פעל במסגרת ארגון הפשיעה במשך שנים רבות ואף המשיך בפעילות עבריינית משמעותית אף לאחר האירועים נשוא כתב האישום. (שם, פסקה 14).

עררים שהגישו בוהדנה ול על החלטות המעצר בעניינם נדחו אף הם (בש"פ 4212/16 בעניינו של ל, בש"פ 6197/16 בעניינו של בוהדנה) ומשחלפו תשעה חודשים מעת שהוגש כתב האישום אך משפטם של המשיבים טרם הסתיים נדרש בית משפט זה להאריך את מעצרים של המשיבים מספר פעמים (חלקם לתקופות קצרות, בש"פ 2865/17; בש"פ 4078/16; בש"פ 5340/16; בש"פ 6446/16; בש"פ 7912/16; בש"פ 8806/16; בש"פ 1467/17).

ביום 17.5.2017 הוארך מעצרו של המשיבים, בהסכמה, ב-45 ימים לשם מיצוי הליך גישור (בש"פ 3804/17, השופט ע' ברון).

3. אשר להליך העיקרי יצוין בתמצית כי פתיחת המשפט התעכבה, בין היתר, נוכח היקפי החומר יוצאי הדופן בהליך וכן בשל עניינים הקשורים בייצוגם של הנאשמים. ביום 9.8.2016 הוחלט כי שמיעת הראיות תחל ביום 1.1.2017 במשך 3 פעמים בשבוע, ובהמשך תישקל האפשרות לקיים 4 ימי דיונים בשבוע, עד לסיום ההליך. עם זאת, בשל סוגיות הקשורות בייצוגו של המשיב 1 נדחתה שמיעת הראיות והחלה ביום 5.2.2017. עד ליום 4.5.2017 התקיימו שמונה דיוני הוכחות. ביום 7.5.2017 ביקשו הצדדים לבטל שלושה דיוני הוכחות בחודש מאי ועדותו של עד המדינה הראשון נדחתה ליום 16.5.2017, עוד נקבע כי שמיעת הראיות בתיק תימשך גם בשבוע הראשון של פגרת בתי המשפט. בהמשך בוטלו שתי ישיבות נוספות בשל קיומו של הליך גישור שכשל. ביום 23.5.2017 החלה חקירתו הראשית של עד המדינה הראשון (ש.כ.) אשר הסתיימה ביום 25.5.2017. חקירתו הנגדית של העד החלה ביום 28.5.2017 והיא נמשכה על פני שבעה דיוני הוכחות נוספים (בין ה-1.6 ל-18.6.2017). מאז הגשת בקשת ההארכה דן התקיימו עוד 11 דיוני הוכחות, ועד ליום 27.7.2017 קבועים 9 מועדים נוספים. מפרוטוקול הדיון שהתקיים ביום 11.7.2017 עולה כי ביום 16.7.2017 צפויה להתחיל חקירתו הראשית של עד המדינה א.ג.

4. 45 הימים שנקצבו בהחלטתה של השופטת ברון מיום 17.5.2017 נקפו ביום 7.7.2017 ועל כן הגישה המדינה את הבקשה שבכותרת ובה היא מבקשת להאריך את מעצרו של המשיבים ב-150 ימים. לטענת המדינה המסוכנות הנשקפת מכל המשיבים היא רבה כמי שלקחו, לכאורה, חלק בפעילותו של ארגון פשיעה רב זרועות אשר לא בחל באמצעים על מנת להשיג את מטרותיו. המבנה ההיררכי של הארגון ושיטות הפעולה שלו, כך נטען, מלמדים על התנהלות עבריינית מתוחכמת המסכנת את שלום הציבור. עוד נטען כי לסבך עבר פלילי מוכיח (12 הרשעות קודמות) וכי בעקבות הרשעתו האחרונה משנת 2010 בגין קשירת קשר לפשע וסיוע לאחר מעשה, הוא אף ריצה שבע שנות מאסר. המדינה מוסיפה ומציינת כי לבוהדנה תשע הרשעות קודמות (האחרונה שבהן משנת 2013) בגין עבירות רכוש ואלימות ולל שמונה הרשעות קודמות (האחרונה משנת 2013) בגין עבירות רכוש ואלימות. לבד מן המסוכנות הנשקפת מן המשיבים, נטען כי קיים בעניינם חשש להימלטות מאימת הדין ולשיבוש מהלכי משפט וזאת נוכח העבירות המיוחסות להם והעונשים הכבדים הצפויים להם, אם יורשעו. אשר לקצב התקדמות ההליך העיקרי, טוענת המדינה כי מאז 5.2.2017 משפטם של המשיבים מתקדם ביעילות, מתקיימים שלושה מועדי הוכחות מדי שבוע, עד עתה נשמעו 13 עדים ולגבי 149 עדים נוספים הגיעו הצדדים להסכמה המייתרת את עדותם. לטענת המדינה שמיעת עד המדינה השני (א.ג.) צפויה להסתיים ב-27.7.2017 ומיד בתחילת שנת המשפט הבאה צפויה להתחיל שמיעתו של עד המדינה השלישי (ה.צ.).

5. המשיבים מתנגדים לבקשה. לטענת סבך ההליך העיקרי צפוי להסתיים רק בעוד מספר שנים ועל כן צפויה עוד שרשרת של בקשות להארכת מעצרו, ובחלוקף כשנתיים מיום מעצרו הגיעה לגישתו העת לבחון את שחרורו לחלופת מעצר ולבקש תסקיר מעצר בעניינו. זאת בפרט, כך נטען, בהינתן תפקידו הזוטר בארגון והבעיות הבריאותיות מהן הוא סובל. בוהדנה מצטרף לטענות סבך ומוסיף כי עד המדינה היחיד שרלוונטי לעניינו הוא ש.כ., כי החלק המיוחס לו בפרשה הוא מינורי לעומת המעורבים האחרים ולא נשקף ממנו חשש להימלטות. ל טוען כי יש מקום לשוב ולבחון את טענת אפלייתו מול נאשמים אחרים שחלקם בפרשה רב יותר, שכן ההבחנה עליה נסמך בית משפט זה בבש"פ 4212/16 הנוגעת לעברו הפלילי, אינה נושאת עוד את אותו משקל בחלוקף שנה מיום מתן ההחלטה.

בתשובתה לטענות המשיבים, מציינת המדינה כי לבד מש.כ. צפויים להעיד בעניינו של סבך גם עדי המדינה ה.צ. ו-

י.מ., אשר צפויים להתחיל להעיד בזה אחר זה ביום 5.9.2017. לגבי בוהדנה ול, טוענת המדינה כי עדי המדינה הרלוונטיים אליהם הם ש.כ., אשר עדותו צפויה להסתיים כאמור בימים הקרובים, והעד ה.צ. שעדותו צפויה להתחיל ביום 5.9.2017.

6. למען שלמות התמונה יצוין כי מעצרו של המשיב 3 הוארך בהסכמתו ביום 4.7.2017 ב-150 ימים וביום 5.7.2017 הסכימו המשיבים 1-2 להארכת מעצרו ב-100 ימים (לגבי משיב 2 החל מיום 6.7.2017 ולגבי משיב 1 החל מיום 7.7.2017), הכל כמפורט בהחלטה מאותו היום.

7. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להתקבל בחלקה.

כפי שנפסק לא אחת שני שיקולים מרכזיים מנחים את בית המשפט בבואו להכריע בבקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים - המסוכנות הנשקפת מן הנאשם וקצב התקדמות ההליך העיקרי (ראו, למשל, בש"פ 7979/14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 6 (9.12.2014)). עוד נפסק כי חלוף הזמן מטה את נקודת האיזון אל עבר שחרורו של הנאשם, אך אין המדובר בשיקול בלעדי וכנגדו יש לבחון את מסוכנות הנאשם, עברו הפלילי, חומרת המעשים המיוחסים לו והחשש הנשקף ממנו להימלטות ושיבוש מהלכי משפט (בש"פ 3270/00 מדינת ישראל נ' הר שפי (11.5.2000); בש"פ 2879/09 מדינת ישראל נ' רובין, פסקה 11 (17.5.2009)). אשר להליכים המתנהלים בעניינם של ארגוני פשיעה כבענייננו, נפסק עוד כי:

בתיק המתייחס למערך מורכב ומסועף של ארגון פשיעה המורכב ממספר נאשמים, ומונה אישומים רבים ומאות עדים, אמת המידה לבחינת קצב התקדמותו של המשפט שונה בהכרח מאמת המידה לבחינת קצב ההתקדמות בתיקים אחרים ... זהו גם הרקע לתיקון שהוכנס בחוק המעצרים המקנה לבית משפט זה סמכות, במקרים חריגים ומורכבים, להאריך את מעצרו של נאשמים העצורים למעלה מתשעה חודשים ב-150 ימים, חלף ההארכה ה"סטנדרטית" בת 90 הימים (ראו: סעיף 62(ב) לחוק המעצרים. (בש"פ 8806/16, פסקה 36).

8. למשיבים מיוחסות עבירות שלא ניתן להמעיט בחומרן כמי שנטלו חלק בעבירות אלימות קשות ובהן רצח במסגרת פעילות בארגון פשיעה בינלאומי. לא אחת נפסק, כי מי שנאשם ברצח לא ישוחרר לחלופת מעצר אלא במקרים חריגים ויוצאי דופן (בש"פ 3636/16 מדינת ישראל נ' הייב, פסקה 7 (15.5.2016)). לסבח מיוחסת, כאמור, מעורבות עד צוואר בפרשת הצבת הרכב הממולכד מול משרדו של רוזנשטיין (האישום השלישי) ובהצבת המטען על גג הצי"ינג' ברחוב יהודה הלוי בתל-אביב (האישום הרביעי). על פי הנטען באישום השלישי פירק סבח את הפגוש של הרכב הממולכד והביא אותו לעד המדינה ה.צ. על מנת שיטמין בו את המטען. בהמשך ערך סבח, יחד עם נאשמים נוספים, בדיקה של תקינות מערכת ההפעלה של המטען והתקין את הפגוש הממולכד ברכב. באישום הרביעי נטען כי סבח שהה עם נאשמים נוספים ועם עד המדינה י.מ. בביתו של ה.צ. בעת שזה הרכיב את המטען בידועו כי הוא ישמש להמתתו של רוזנשטיין ובהמשך אף מסר את המטען לידי של בוהדנה. לבוהדנה מיוחסת התקנת המטען על גג הצי"ינג' ברחוב יהודה הלוי בתל-אביב שפיצוץ הביא, כאמור, למותם של שלושה אנשים ולפציעתם של רבים אחרים. לל מיוחסת משימת שינוע המטען ותצפית, כמי שהעביר פעמיים את המטען נושא האישום הרביעי (בפעם הראשונה המטען היה פגום) בשליחותו של עד המדינה ש.כ. ולאחר מכן תצפת על הצי"ינג', זיהה את רוזנשטיין והודיע לפלוני אשר הפעיל את המטען וגרם לפיצוץ.

9. בבש"פ 8765/05 מדינת ישראל נ' מוגרבי (19.10.2005) (להלן: עניין מוגרבי) נפסק כי בהינתן לוח הזמנים הארוך הצפוי לשמיעת ההליך בעניינם של חברים בארגון פשיעה, אין להתייחס לכל הנאשמים כמקשה אחת ללא הבחנה ביניהם לצורך הארכת המעצר ו"לעניין זה אין דין ראשי הארגונים כדינם של מי שהשתלבו בארגון בעמדות זוטרות, ואין דין אלה כדינם של מי שניהלו מגעים ספורים עם הארגון, מבלי שהשתלבו בו באופן רציף".

לאחר ההחלטה בעניין מוגרבי הוגשה בקשה שלישית להארכת מעצרם של הנאשמים שם, ונוכח התמשכות ההליכים החליט בית המשפט (השופטת (כתוארה אז) מ' נאור) על בחינת שחרורם בערובה של מי שהוגדרו בעניין מוגרבי כנאשמים הנמצאים ב"מדרג הנמוך" וקבלת תסקירי מעצר בעניינם (בש"פ 2182/06 מדינת ישראל נ' שורפי (21.3.2006)). לטענת המשיבים יש לגזור גזירה שווה לעניינם מעניין מוגרבי. לגישתם הם נמנים עם ה"מדרג הנמוך" בארגון. על כן, ובהינתן הצפי להתארכות ההליך, יש להורות על שחרורם.

מן הטעמים שיפורטו להלן, אני סבורה כי אין הנדון דומה לראייה. עם זאת גם בפרשה שלפנינו יהיה מקום לשוב ולבחון את המשך מעצרם של המשיבים ברוח העקרונות שנקבעו בעניין מוגרבי, נוכח התמשכות ההליכים ובשל ההבדלים מבחינת הבכירות במדרג הארגון, הקיימים בין המשיבים ובייחוד בין בודהנה ול ובין נאשמים אחרים בפרשה.

10. המעשים המיוחסים לסבח מלמדים כי הוא אינו נמנה עם ה"דרג הזוטר" של הארגון וכי היה לו, לכאורה, תפקיד בכיר ומרכזי בהוצאה לפועל של ניסיונות ההתנקשות ברוזנשטיין. לכך יש להוסיף את עברו הפלילי המכביד של סבח (12 הרשעות) ואת הרשעתו אך בשנת 2010 בקשירת קשר לביצוע הרצח של מרגריטה לאוטין ז"ל לנגד עיניהם של בן זוגה וילדיה בשנת 2008 ובסיוע למבצע הרצח לאחר מעשה. בגין הרשעה זו ריצה סבח שבע שנות מאסר (בניכוי ימי מעצרו). עבר פלילי מכביד זה בשילוב התפקיד המרכזי המיוחס לסבח בעבירות שבהן הואשם, מלמדים על מסוכנות מובהקת הנשקפת ממנו לשלום הציבור.

11. הטענות בעניינם של בודהנהול מלמדות כי הם מילאו, לכאורה, תפקיד במערך ההוצאה לפועל של ניסיון ההתנקשות השני ברוזנשטיין המתואר באישום הרביעי. לבודהנה ול מיוחסות באישום זה שלוש עבירות רצח לצד עבירות אלימות נוספות. לשניהם עבר פלילי מכביד (הרשעתם האחרונה משנת 2013). ל הורשע בשנת 2013 בעבירות אלימות במשפחה ונגזרה עליו שנת מאסר. בודהנה הורשע בעבירות רכוש ואלימות, והדבר מלמד על המסוכנות הנשקפת מהם. עם זאת, יש לזכור כי שני נאשמים אחרים בפרשה זו אשר עומדים אף הם לדין באשמת רצח וניסיון לרצח (נאשם 9 ונאשם 11) נעצרו בפיקוח אלקטרוני ואף שטענת האפליה שהעלה ל בהקשר זה נדחתה בערר שהגיש (בש"פ 4212/16), חלפה כשנה מאז. זאת ועוד - חקירתו של עד המדינה ש.כ. צפויה להסתיים בימים הקרובים ולהערכת המדינה עד לדיון 27.7.2017 צפויה להסתיים חקירתו הנגדית של עד המדינה א.ג., שמיעת עדותם של עדי מדינה נוספים (ה.צ. ו-י.מ.) צפויה להתחיל ב-5.9.2017 ושמיעת עדותו של ה.צ. הרלוונטי לבודהנה ול צפויה להסתיים עד סוף חודש ספטמבר ש.ז. עוד יש לזכור כי הדיון בהליך העיקרי אכן התעכב והתארך מאוד (בש"פ 1467/17 מדינת ישראל נ' אברג'יל, פסקה 39 (1.3.2017)), אם כי בחודשים האחרונים הוא עלה על "דרך המלך" והמותב שדן בו אינו חוסך מאמצים על מנת לקדמו.

12. לאחר ששקלתי בדבר ועל אף הקושי הבלתי מבוטל הקיים במקרה זה לנוכח התמשכות ההליכים, הגעתי לכלל מסקנה כי בהינתן המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיבים, נקודת האיזון לעת הזו עדיין נוטה אל עבר המשך המעצר. עם זאת, בהינתן העובדה כי שמיעת ההליך עד לסיומו תארך עוד זמן רב, והמדינה אינה חולקת על כך, ובהינתן העובדה

כי נאשמים אחרים בפרשה העומדים לדין באשמת רצח נתונים במעצר בפיקוח אלקטרוני; וכן בהינתן העובדה כי על פי הערכת המדינה שמיעת עדי המדינה הרלוונטיים למשיבים צפויה להסתיים עד סוף חודש ספטמבר, נראה לי כי בשלב זה יש להאריך את מעצרם של המשיבים ב-100 ימים נוספים על מנת שעם סיום שמיעת עדי המדינה הרלוונטיים למשיבים ניתן יהיה לשוב ולבחון את סוגיית המשך המעצר של מי מהם ובייחוד של בוהדנה ול, ובמידת הצורך להסתייע בשירות המבחן על מנת לבחון חלופות אפשריות בצומת זה.

הבקשה מתקבלת, אפוא, בחלקה, ומעצרם של המשיבים מוארך ב-100 ימים החל מיום 7.7.2017 או עד למתן פסק הדין בתפ"ח 24984-07-15, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ג בתמוז התשע"ז (17.7.2017).

שׁוֹפֵט
